

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VI. Præcluditur aditus solitæ evasioni Adversariorum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

determinationem nostræ voluntatis prioritate nature & causalitatis antecedens : nam (ut ibidem observavimus) ut aliquid habeat rationem mediâ ducentis certò & infallibiliter in cognitionem alterius, debet habere certam & infallibilem cum eo connexionem, illudque prioritate nature & causalitatis antecedere: si enim esset purè concomitans, & ei correlatum, cum concomitantia & correlata sint simul & natura, ut docent Philosophi, illa simul cognoscerentur, & utrumque esset reciproce cognoscendi aliud, ut constat in paternitate & filiatione. Hæc autem conditiones non possunt convenire nisi decreto prædeterminante, quia decretum indifferens non habet infallibilem cum actibus liberis nostræ voluntatis, sed differenter conjungitur & componitur cum consensu vel dissentio, ad libitum ipsius voluntatis creatæ, tale decretum purificantis, ac determinantis ad quodcumque voluerit. Decretum vero absolutum, subordinatum scientiæ nature, & ab ea regulatum, non antecedit prioritate nature consensum & determinationem voluntatis, sed illud in priori nature supponit à Deo prævisum per scientiam illam exploratricem, quæ juxta Adversarios, nisi præscientia exploraret, prædestinatio nihil decernit.

§. VI.

Præcluditur aditus soliti evasioni Adversariorum,

Am clara & expressa Scripturæ & Sanctorum Patrum testimonia, constantur eludere Adversarij, dicendo his locis solum haberi, Deum prædefinite omnia opera nostra, aut equam fiant actu in tempore; non tamen antequam per scientiam mediâ prævideantur futura. Verùm hanc evasione facile ex supra dictis aditus præcludi potest.

In primis enim illa responsio non habet locum in sententia plurium Recentiorum, qui in Deo agnoscunt decreta solum indifferencia & conditionata, respectu nostrorum actuum liberorum, & ægant omnia decreta determinata & absoluta, omnesque prædefinitiones relatas ad actus liberos nostræ voluntatis.

Secundo, Contra hanc evasione militant Scripturæ testimonia §. 2. adducta. Si enim Deus non posset quidquam circa actus liberos nostræ voluntatis definire & decernere, nisi præviso consensu, & deliberatione nostrâ, non operaretur omnia secundum consilium voluntatis suæ, ut dicit Apostolus; sed potius secundum consilium, & deliberationem, seu electionem voluntatis nostræ, ut olim dicebat Faustus, cujus verba infra referemus. Item si divina constitutio & decretum supponeret prævisionem futuri consensûs voluntatis creatæ, ineptè dicerentur ab Apostolo fideles creati in Christo Jesu in operibus bonis: divinum enim decretum, quo ab æterno Deus bona opera præparavit, majorem haberet similitudinem & analogiam cum educatione, quæ fit ex præsupposito subjecto, quam cum creatione, quæ nullum præsupponit subjectum. Incongruè etiam Deus diceretur in Scriptura trahere homines ad consensum, & de notentibus facere volentes: ubi enim prævidetur voluntas hominis consensura, & seipsum sub auxilio & concursu merè indifferenti determinata, ubi nulla potest esse vel imaginari tractio,

vel cordis immutatio: Quis enim (inquit Augustinus) trahitur, si jam volebat &c.

Tertiò, Contra eandem responsionem pugnant præfata Sanctorum Patrum testimonia, in quibus dicitur omnia esse à Deo præordinata, prædefinita, & prædeterminata. Si enim decretum quo Deus bona nostra opera decernit, ac definit, esset ordine rationis posterius determinatione prævisâ voluntatis creatæ, incongruè divinæ voluntatis prædefinitio, & prædeterminatio vocaretur, & potius ejus postdefinitio, & postdeterminatio deberet appellari.

Quartò, D. Augustinus & S. Thomas supra relati, docent in bono sensu posse admitti fatum, dummodo hoc nomine non intelligamus dispositionem siderum, & concatenationem, seu coordinationem causarum naturalium, à qua Gentiles existimabant omnia in rebus humanis contingere, sed divinam providentiam, omnia quæ fiunt in mundo, ab æterno præordinantem & prædeterminantem conformiter ad naturam & conditionem cujuslibet rei creatæ. Unde dicit Augustinus §. de civit. relatus à D. Thoma quodlibeto 12. articulo 4. Si quis hoc modo intelligat fatum, sententiam teneat, & linguam corrigat, nec dicat fatum, sed Dei providentiam. Sed abiurdum esset ac ridiculum, divinam providentiam fati nomine appellare, si nihil circa nostros actus liberos, decerneret ac definiret, nisi suppositâ provisione futuri consensûs nostræ voluntatis: Ergo &c.

Quintò, Hæc responsio videtur favere doctrinæ Faustii lib. 2. de gratia & libero arbit. cap. 2. ubi ait, quod magis origine voluntatis humana, genus præscientiæ derivatur, & quod præscientia Dei de materia humanorum actuum sumit ordinem.

Denique, SS. Patres, ut reddant rationem infallibilitatis divinæ providentiæ, non recurrunt ad Dei præscientiam explorantem futurum consensum liberi arbitrii creati, sed potius ad infinitam efficaciam divinæ voluntatis, efficientis per suam gratiam ut voluntas creata infallibiliter & libere, divinæ vocationi consentiat, ut constat ex locis disp. §. relatis: præsertim ex illo celebri Augustini testimonio de prædest. Sanctorum cap. 10. ubi explicans hæc verba Apostoli: Creditur Abraham Deo, quoniam qua promisit potens est & facere, & ponderans hæc ultima verba: Non ait prædicere (inquit) atque præscire, sed ait, potens & facere; ac per hoc facta non aliena sed sua: quia ut immediate antea dixerat: Etsi faciunt homines bona que pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant que præcipit, non illi faciunt ut ipse faciat qua promisit, alioquin ut Dei promissa compleantur, non in Dei sed in hominum est potestate, & quod à Domino promissum est, ab ipsis redditur Abraham. Et de corrept. & gratia cap. 8. reducit infallibilem perseverantiam Petri in fide, ad divinam præparationem, quæ est prædefinitio seu prædestinatio, & inquit: Quis ignorat fuisse perituram fidem Petri, si ea quæ fidelis erat voluntas, ipsa desceret, & permanens, si eadem voluntas maneret? Sed quia præparatur voluntas à Domino, ideo pro illo Christi non posset esse inanis oratio. Ecce totam causam infallibilem efficaciam habendi firmam perseverantiam in fide, quia scilicet præparatur voluntas à Domino: Ergo ex præparatione & prædefinitione Dei, non ex prævisione futuri consensûs, & ex præsuppositione aliqua prævisa

Peiag cap. 19.

1143

115

116

117

E

63

in Bibli...

ex parte nostri, provenit infallibilitas, & efficacia divini decreti.

Idem docet Anselmus libro de concordia prædestinationis & liberi arbitrii, his verbis: Quoniam enim quod Deus vult non potest non esse, cum vult hominis voluntatem nullâ cogi aut prohiberi necessitate ad volendum vel ad non volendum, & vult effectum sequi voluntatem, tunc necesse esse voluntatem esse liberam, & esse quod vult. Quibus verbis infallibilitatem effectus liberi reducit tanquam in primam radicem, ad absolutum & efficax decretum voluntatis divinæ, prædefiniens actus futuros, etiam contingentes & liberos, ratione cuius non potest in sensu composito, & factâ suppositione divini decreti, non subsequi actus à Deo volitus.

§. VII.

Rationes Theologica.

Pura sunt fundamenta Theologica, ex quibus nostri Thomistæ probare solent, Deum actus nostros liberos, sine lesione & præiudicio libertatis creatæ, infinitâ suâ providentiâ ab æterno prædefinire, & prædeterminare. Nos hic solidiora, & faciliora exponemus.

118. Primum potest sic proponi. Deus est primum ens, ac proinde primum intelligens, & primum volens & consequenter primum liberum: Sed primum liberum debet prædefinire, & prædeterminare actus liberos voluntatis creatæ. Ergo & Deus. Major patet, Minor verò, in qua est difficultas, sic probatur. Primum liberum debet esse primum eligens, & primum determinans, cum libertas voluntatis, in eius electione & determinatione consistat: Ergo non debet expectare, vel supponere, sed potius antecedere, & causare, ac proinde prædefinire liberam electionem, & determinationem voluntatis creatæ. Consequentia patet, si enim eam expectaret, vel supponeret, non esset primum eligens, & primum determinans respectu illius: illud enim quod est primum in aliquo genere, nullum aliud in tali ordine præsupponit, sed est causa, & mensura cæterorum.

119. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Inter primum & secundum liberum, seu inter voluntatem divinam & humanam, eligentes & determinantes aliquam actionem liberam, v.g. conversionem Petri, debet esse aliqua subordinatio, ac proinde aliqua prioritas & posterioritas; subordinatio enim dicit ordinem, ordo autem essentialiter importat prioritatem & posterioritatem: Sed prioritas in eligendo, respectu talis conversionis, ut absolutè vel conditionatè futuræ, non potest se tenere ex parte voluntatis creatæ Petri: Ergo debet se tenere ex parte voluntatis divinæ, talem conversionem prædefiniens, & prædeterminans. Major patet, Minor verò probatur multipliciter. In primis enim si talis prioritas se teneret ex parte voluntatis creatæ, illa esset primum liberum respectu talis conversionis: illud enim censetur esse primum liberum respectu alicujus operationis, quod primò eam eligit, & determinat.

Secundò, Nos prius eligeremus Deum, quam Deus nos eligeret: Quod repugnat verbis Christi Domini Joan. 15. dicentis: Non vos me elegistis, sed ego elegi vos. Quorum verborum sensus est, juxta explicationem D. Augustini cap. 17. de prædest. Sanctorum, & D. Thomæ in hunc lo-

A cum Joannis: Apostolos non prius elegisse sequi Christum, quam ipsos Christus elegerit in Discipulos.

Tertiò, Voluntas divina subordinaretur humanæ, subjungeretur illi, essetque eâ posterior, & veluti eâ pedissequa: quod est contra definitionem Concilii Arausiaci, & contra expressam doctrinam D. Augustini.

Denique, Cùm voluntas creata essentialiter dependeat in volendo & operando à divina, implicat contradictionem, quod homo sit, vel concipiatur prius volens, & eligens aliquam actionem bonam, quam Deus: juxta illud Augustini, Velle quod bonum est non possum, nisi tu vis.

B Secunda ratio sumitur ex D. Thoma in questionibus disputatis, quæst. unica de providentia art. 10. ubi ait: Omne multiforme, & mutabile, & deficere potens, reducitur sicut in principium in illud quod uniforme, & immutabile, ac indefectibile. Sed electiones nostræ multipliciter habent, mutabilitatem, ac defectibilitatem, ut experientia constat: Ergo debent reduci in divinum decretum, tanquam in principium omnino uniforme, immutabile, & indefectibile. Quam rationem tangit etiam Aristoteles 7. Eudemice Ethicæ cap. 18. relatus à D. Thoma 3. contra Gentes cap. 89. ubi sic ait: Hujus (inquit Philosophus) quod aliquis intelligat, consilietur, eligat, velit, oportet aliquid esse causam, quia omne normè oportet quod habeat aliquam causam: si autem causa eius aliud consilium, & alia voluntas præcedat, cùm non sit procedere in his in infinitum, oportet devinire ad aliquod primum: hujusmodi autem primum, oportet esse melius ratione, quod est Deus: Est igitur primum principium nostrorum consiliorum, & voluntatum.

D Tertia ratio: Deus habet perfectam providentiam de electionibus, & actibus liberis creaturæ rationalis: Ergo illos prædefinit, & prædeterminat. Antecedens est certum, & demonstratur à D. Thoma 3. contra Gent. cap. 90. potestque evidenti ratione suaderi. Homines enim habent providentiam & regimen de suis actibus liberis, & leges condunt de his quæ liberè agenda sunt: Ergo à fortiori Deus, alioquin humanam providentiam aliquid attingeret ad quod divina non se extenderet. Consequentia verò probatur. Providentia enim quæ nititur decreto conditionato & indifferenti, quale solum plures et Recentioribus in Deo admittunt, est valde imperfecta. Tum quia est incerta & fallibilis, ut potentia decreto purè indifferenti, & non habenti infallibilem nexum cum consensu potius quam cum dissensu liberi arbitrii creati. Tum etiam quia est potentialis, & confusa, vagæ, & indeterminata, utpote decernens concurrentem cum causis liberis: vagæ, & indeterminatè, & ad quodcumque illæ voluerint, & nihil in particulari circa nostros actus liberos definiendo, vel determinando. Tum denique, quia talis providentia in sua determinatione & causalitate dependet à libero arbitrio, concursu Dei indifferentem, ad speciem actus determinantem, & est velut pendula, & liberi arbitrii consensum & determinationem expectans.

E Similiter etiam alia providentia quæ nititur decreto absoluto, supponente prævisionem futuræ consensu per scientiam mediam, est imperfecta, utpote purè speculativa, & explorativa consensu liberi arbitrii sub conditione futuræ, quem non prædefinit, nec prædestinat, sed tantum